

Interdisciplinariteit en trans-sectoraal denken binnen de CanMeds; het onderwijs denkt na over aanvullende mogelijkheden voor de POH

De opleiding tot Praktijk Ondersteuner Huisartsenpraktijk (POH), die verzorgd wordt door verschillende hogescholen in Nederland heeft de taak professionals op te leiden die een bijdrage leveren aan efficiënte en effectieve zorgverlening binnen de huisartsenpraktijk.

Nieuwe professionals in de gezondheidszorg vinden hun weg veelal via gesubsidieerde (her)scholingstrajecten om een aanvullende maatschappelijke wens te kunnen vervullen. Een wens die steeds aangepast wordt, omdat deze wens aan de sterke (zorgstelsel-)veranderingen onderhevig is. Op het moment zijn de kosten voor bijvoorbeeld de opleiding tot Verpleegkundig Specialist voor een huisartsenpraktijk goed te overzien. In principe betreft het een opleiding op basis van overheidsbekostiging. Echter, indien deze opleidingsubsidies opdrogen, is het de vraag of dat de inzet van deze nieuwe professionals nog een hoge prioriteit heeft voor huisartsen. Het antwoord op deze vraag is op het moment in zijn algemeenheid onbeslist. Hiermee wordt bedoeld dat bij huisartsen in sommige gevallen ondersteunende professionals warm omarmd worden en dat bijvoorbeeld, naast een Verpleegkundig Specialist een POH-GGZ of POH-Somatiek in dienst genomen wordt, en dat het in andere gevallen minder gewenst is. Het is aanbevelenswaardig om met regelmaat onderzoek te doen naar de steeds veranderende redenen en

noodzakelijkheid om huisartsen te kunnen ondersteunen. Dit is zinvol, omdat dan ook het onderwijs voortdurend maatwerk kan leveren en die professionals kan opleiden waarop iedereen echt zit te wachten.

ROL VAN HET ONDERWIJS BIJ DE ONTWIKKELING VAN DE POH

Vanuit het onderwijs wordt de veranderende rol van professionals zoals de POH-GGZ en de POH-somatiek aanvullend ondersteund en wordt er actief gezocht naar verbetering van het curriculum met als doel meer synergie in de samenwerking en zorgverlening te bewerkstelligen. Daar zijn twee hoofdcomponenten in betrokken:

- (1) synergie in behandeling en samenwerking door het zoeken naar een interdisciplinaire en trans-sectorale benadering van gezondheidsvraagstukken en gezondheidsproblemen.
- (2) meer uniformiteit in het opleidingsstelsel door de CanMedsrollen als uitgangspunt te nemen voor de indeling van het POH-curriculum. Deze rollen worden inmiddels in de medische, paramedische en verpleegkundige opleidingen als kapstok genomen voor het curriculum.

De opleidingsachtergrond van de POH bestaat gemiddeld genomen uit:

- een opleiding tot praktijkverpleegkundige: een professional met een verpleegkundige achtergrond die als praktijkondersteuner werkzaam kan zijn in de functie van

POH. Vanwege de verpleegkundige achtergrond is de praktijkondersteuner ook breder inzetbaar in de eerstelijnszorg, bijvoorbeeld ondersteunend aan wijkteams of de zorg binnen asielzoekerscentra.

- een praktijkondersteuner met een niet-verpleegkundige achtergrond; vaak een doktersassistente die veelal binnen de huisartsenpraktijk ondersteuning biedt. In sommige gevallen is deze zorgverlener in het bezit van een zogenoemde 'associate degree'; een opleidingsniveau tussen het MBO- en het HBO-niveau in. Het biedt doorstromingskansen naar de opleiding tot verpleegkundige op HBO-niveau.

SYNERGIE IN DE OPLEIDINGEN DOOR GEZAMENLIJKE OPDRACHTEN

Praktijkondersteuners komen in contact met wijkverpleegkundigen met een middelbaar opleidingsniveau en met een hoger opleidingsniveau. Zij moeten met sociale dienstverleners, zoals maatschappelijk werkers en sociaal pedagogische hulpverleners en met psychologen en paramedici over patiënten- en behandelingstrajecten communiceren. Deze professionals komen elkaar in de wijk tegen en delen vaak dezelfde patiënten en bijbehorende gezondheidsvraagstukken of gezondheidsproblemen.

Het doel is om meer synergie aan te brengen binnen de behandelingsgraagheid, door deze professionals in opleidingstrajecten meer met elkaar aan trans-sectorale en interdisciplinaire probleemoplossingen te laten

werken. Niet alleen in de wijk, als deze professionals met deze gezondheidsproblematiek geconfronteerd worden, maar ook reeds deels door professionals gezamenlijk op te leiden. Dat heeft als voordeel dat, doordat er integraal aan opdrachten gewerkt wordt, er een groter begrip ontstaat voor elkaars achtergrond, ervaring, kennis en behandelingsparadigma's. Bijvoorbeeld in een 'action learning' opdracht: trends in de eerstelijnszorg, onderzoeken de studenten POH welke trends en innovatieve ideeën van belang zijn voor de huisartsenpraktijk in het bijzonder en in de eerstelijns in het algemeen, met oog voor ontwikkelingen in de tweede lijn. Praktijkverpleegkundigen leren zich flexibeler op te stellen, zodat ze ook de POH van de toekomst kunnen zijn. Deze interdisciplinaire en trans-sectorale rol is bedoeld om de rol van kwaliteitsbevorderaar binnen de praktijk meer gericht invulling te kunnen geven. Het implementeren van innovaties in het algemeen en technologische zorgondersteuning in het bijzonder in samenwerking met andere disciplines, zodat een breed draagvlak ontstaat, vraagt specifieke vaardigheden. Deze visie op het organiseren van coproducties, samenwerking en kennisdeling wordt steeds belangrijker, zo is de vooronderstelling. De nieuwe rol en positie van de POH binnen de sociale teams kan als voorbeeld genoemd worden van een soort rolinnovatie. Met welke technologie zij hun samenwerking in de wijkteams met zorgvragers gaan stroomlijnen is een interessant vervolgvraag daarop.

“De nieuwe rol en positie van de POH binnen de sociale teams kan als voorbeeld genoemd worden van een soort rolinnovatie”



SYNERGIE IN DE OPLEIDING DOOR DE CANMEDS-ROLLEN

De zogenoemde CanMeds-rollen die ook gebruikt worden in de medische en verpleegkundige opleidingen zijn nu ook de onderlegger voor de opleiding tot POH. Het is als het ware het format voor een competentiekaart. De CanMeds zijn ontwikkeld door het Royal College of Physicians and Surgeons of Canada. CanMeds is als het ware een samentrekking van Canadian Medical Education Directives for Specialists. De KNMG (knmg.artsennet.nl) biedt op haar website handige competentiekaarten en aanvullende informatie over de betekenis van de CanMeds en de Nederlandse invulling daarvan. De competenties van de POH zijn gebaseerd op de zeven competenties omschreven in het Expertisegebied Praktijkverpleegkundige van V&VN december 2013. De beschreven competentiegebieden vormen de basis van de opleiding.

De CanMeds bevatten de volgende kerncompetenties:

1. Zorgverlener (primaire uitgangspunt, centraal in het hart van de rolverdeling).

2. Communicator (sterk in het leggen van communicatieve verbanden en documentatie).
3. Samenwerkingspartner (sterk in het aangaan van interdisciplinaire, trans-sectorale contacten op basis van zorgvragerscontacten).
4. Reflectieve actieve professional en praktijkonderzoeker (zelfinzicht in eigen handelen is sterk ontwikkeld; het eigen handelen wordt aan zichzelf en aan anderen gespiegeld).
5. Gezondheidsbevorderaar (werkt actief mee aan het bevorderen van zelfmanagement van zorgvragers en zorgvragersgroepen; op micro- en mesoniveau).
6. Organisator (sterk in het organiseren van de zorgverlening op verschillende niveaus).
7. Professional en kwaliteitsbevorderaar (denkt en werkt mee in kwaliteitsprojecten, draagt zelfstandig bij aan richtlijn- en protocoloptimalisatie).

In schema ziet dat er als volgt uit



COMPETENTIEGEBIEDEN

Auteur: Dr. Wolter Paans, Lector Verpleegkundige Diagnostiek, Hanze Hogeschool Groningen.